

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Dez. Ferencz-utca 20,
INSERȚIUNILE
se primesc la adresa
traffe.
Mulțumite publice și Loc de
schis oostă fiecare p. 20 fl.
Manuscripte nu se in-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

noastră națională.

De Ilarie Chendi.

...arele românești din Budapesta e criză
...nu ne miră. Când crizele politice
...capul nostru, e fatal ca ele să se
...mai întâi în ziare. N'a fost o-
...epocă de enervare, vre-o stare de
...și de nesiguranță în concepțiile
...centale, care să nu provoace aseme-
...bimbări. N'a fost nici o vârstă de ne-
...re, în care dorința de prefacere a
...și a organelor de acțiune să nu
...manifestată. Crize de aceste sânt ca
...în care în mod fatal se dau la
...toate defectele organismului național
...zăbună toate greșelile din trecut.

...este, un motiv de adâncă îngrijorare
...astă în asemenea cazuri. Crizele sânt
...ere niște binevenite expurgări și pri-
...de lucruri și de oameni. Și de cele
...alte ori înseamnă un progres, căci
...estere la rivalități și la supra-licitări
...atingerea aceluiaș scop.

...știm care o să fie sfârșitul situației
...noastre din Budapesta, nici cum se
...șăsură neînțelegerile de proprietate.
...insă potrivit a spune cu această oca-
...cuvinte despre presa noastră și
...ei.

...pur că dintre popoarele acestei țeri
...are o mai neapărată trebuință
...ca noi. O mare parte a educației
...noastre intelectuale trebuie s'o facem
...cale publică, școalele noastre

neputând din pricina legilor înguste, să fie
în această privință la nivelul cuvenit. Pe
urmă educația cetățenească și cea specific
națională îi revine tot presei. Popularizarea
științelor, a ideilor politice și sociale, în-
demnarea la ordine și disciplină și la pă-
strarea caldă a entuziasmului și a încrede-
rei în viitor, sânt tot datorii ale presei. În
mare parte presa noastră are chiar men-
irea de a fi un îndreptar practic în ale lim-
bei, un corector al gustului public și al
simțirei, în sfârșit izvorul cel mai cuprinzător
de întărire a energiei naționale.

Și nu ne știm de loc a mărturisi, că în
ciuda tuturor vremilor de urgie și cu
cu toată modestia talentelor eșite la iveală,
presa noastră și-a îndeplinit rolul cu sfin-
țenie și a fost poate factorul cel mai de
căpetenie, promotorul cel mai de seamă în
toate frământările noastre publice. Căci
oamenii vin și trec, dar ziarele rămân, cu
graiul lor pururea proaspăt și cu vegherea
lor pururea vie.

Dacă vom privi asupra trecutului acestei
prese românești dela noi, începând chiar cu
întăile începuturi dela 1789, când renu-
mitul »doftor de legi și profesor de tămă-
duirea ochilor« Ioan Molnar-Morar a voit
să întemeieze întâia gazetă pentru țaranul
român, vom găsi un număr lung de sfertări
și gânduri bune și un șir lung de bărbați
meritoși, cari ș-au consacrat viața pentru
desrobirea culturală și politică prin presă.
În învățării dela Sibiu, Molnar, Budai, Tem-
pea și Vasile Aron, în luptătorul de mai

târziu »pentru minte, inimă și literatură«
Gheorghe Barțiu, în familia idealistă a
Murășenilor dela »Gazeta«, sau în stilul
vânjos a lui Florian Aron, întemeietorul
»Telegrafului«, au fost aceleași serii de ca-
lități și pasiuni, aceiaș rivnă de a sluji nea-
mul prin presă.

În bunele intenții ale »Concordiei« și
»Federațiunei« din Budapesta, la care Alexan-
dru Roman s'a năzuit atât de mult, vom
regăsi aceleași îndemnuri. Iar când glasul
timpului s'a schimbat, când viața contim-
porană ne-a cerut arme și mai ascuțite și
un nivel egal cu presa modernă a popoa-
relor civilizate, noi am fost la locul nostru:
»Tribuna« lui Slavici, cu meșteșugul și mlă-
dierea cuvântului, »Tribuna« programului
nostru de astăzi s'a ivit cu forțe vii și
creatoare de epocă.

Este acesta un mare și strălucit capitol
din istoria noastră politică și culturală. Și
când el va fi privit odată din punctul de
vedere al evoluției noastre, când se vor
cumpăni pe dreptate fazele prin cari a tre-
cut presa noastră și se va ținea seama de
atâta energie cheltuită, de atâția ani de viață
petrecută în umbroasele temnițe ale statu-
lui și de atâtea sacrificii de tot felul, sântem
convinși, că recunoștința către trecutul
presei n'are să fie mică.

Astăzi, firește, condițiile de existență ale
ziarelor noastre s'au schimbat cu totul. Nu-
mărul lor s'a înmulțit, căci a crescut și nu-
mărul știutorilor de carte. Interesele noastre
politice și cele culturale cer tot mai mult,

Guy de Maupassant.

Mărturisirea.

...vezlers le Rethel asistase la ducerea și
...starea lui Badon-Leremincè. Cele din
...cuvinte ale discursului delegatului prefec-
...amase în mintea tuturor :

...om clinsit mai puțin«.

...clinsit fusese în toate faptele prețuitoare
...sale, în cuvintele sale, în pildă, în ali-
...sa, în înfășoșarea sa, în demersurile sale,
...tura bărbel sale și în forma părării sale.
...seese nici odată un cuvânt cari să nu
...o pildă, nici odată nu făcuse o milos-
...ră să o întovărășască de un sfat, nici
...nu întinsese mâna fără a avea aerul de a
...binecuvântare.

...doi copii; un băiat și o fată; fiul său
...onsilier general, iar fiica sa căsătorin-
...cu un notar, — dl Poirel de la Voulte,
...cilită ca cea mai cu veză în Vezlers.

...rau nemângâiași de moartea tatălui lor,
...ubeau adevărat.

...ce ceremonia fusese terminată, ei se
...seră la casa mortului, și închizându se
...fiul, fiica și ginerile, deschiseră testa-
...cari trebuia să fie despecțuit de ei sin-
...numai după ce sicriul său va fi pus în

O însemnare pe pilc arăta această
...ul Poirel de la Voulte fu acela care des-
...tia, în catitatea sa de notar deprins cu
...teburi, și după ce își așezase ochelari

pe ochi, el ceti cu o voce stăpănită, făcută pen-
tru a amănunți contractele :

— Copil mei, scumpul meu copil, nu ași putea
dormi liniștit somnul veșnic, dacă eu nu ași face
de dincolo, de mormânt, o mărturisire, mărturi-
sirea unei crime a cărei remușcare mi a sfâșiat
viața mea. Da, am făptuit o crimă, o crimă în-
grozitoare, scâmbosă.

»Aveam pe aiunci douăzeci și șase de ani,
și mi începusem cariera de avocat, la Paris, du-
când viața tinerilor oameni de provincie scâpă-
tași, fără cunoștințe, fără părinți, în acest oraș.

»Mi-am luat o întreținută. Câți oameni se in-
dignează la acest singur cuvânt »o întreținută«,
și cu toate acestea sânt ființe cari nu pot trăi
singure! Eu sânt dintre acestea. Singurătatea mă
umple de o neliniște groaznică, singurătatea în
casă, lângă foc, seara. Imi pare atunci că sânt
singur pe pământ, înspăimântător de singur, dar
împrejmuit de primejdii nedeslușite, de lucruri
necunoscute și groaznice; și zidul care mă des-
parte de vecinul meu, de vecinul meu, pe cari
nu-l cunoșteam, mă depărtează de el tot atât de
mult, ca și de stelele zărite prin fereastră-mi.
Un fel de friguri mă cutropesc, un fior de ne-
răbdare și de frică; și tăcerea păreșilor mă
însăimânta. Este așa de adâncă și așa de tristă
această tăcere a camerei unde trăiești singur!
Nu este numai o tăcere în preajma trupului, ci
o tăcere în preajma sufletului, și când o mobilă
trosnește sau tresare, până în adâncul inimii se
aude, căci nici un șgomot nu se aude mai bine
ca în acest posomoș lăcaș

»Decâteori, neliniștit, înfricoșat de această ne-
mișcare mută, m'am pornit pe vorbă, a spune

cuvinte, fără urmare, fără judecată, numai pentru
a face puțin șgomot. Vocea mea imi părea atunci
așa de străină încât mă înspăimântam singur.
Este ceva mai înspăimântător decât a vorbi sin-
gur într'o casă goală? Vocea pare a fi a altuia,
o voce necunoscută, vorbind fără cauză, nimă-
rui, în aierul sec, fără nici o ureche ca să as-
culte, căci știu, dinainte că o să scape din singu-
rătatea locuinței, vorbele cari au să iasă din
gură. Și când ele răsună înflorind în tăcere, ele
n'au alerul decât al unui răsunet, răsunetul ciud-
dat de cuvinte pronunțe în cet de gândire.

»Mi-am luat o întreținută, o fată tină ră ca toate
acele fete cari trăiesc în Paris dintr'un meșteșug
neîndestulător spre a li hrăni. Ea era blândă,
bună, simplă; părinții săi locuiau la Poissy. Se
ducea din timp în timp pe la ei pentru
câteva zile să-i vadă.

»În timpul unui an trăi destul de liniștit cu
ea, foarte hotărât de a o părăsi când a și fi gă-
sit o altă fată cari să-mi p'acă îndeajuns pentru
a mă căsători. Ași fi lăsat de altfel acesteilalte
o rentă mică, fiindcă este îngăduit, în societatea
noastră, că iubirea unei femei trebuie să
fie plătită prin bani când este săracă, prin
daruri când este bogată.

»Dar iată că într'o bună zi ea mă vestește că
e'a însărcinată. Intrai în pământ și într'o clipă
pricepui tot desastru existenței mele. Lanțul imi
păru, că li voi tri până la moarte, pretulindeni,
în familia mea viitoare, în bătrânețea mea, tot-
deauna: lanțul femei legate de viața mea prin
copil, lanțul copilului cari va trebui crescut, pri-
veghiat, ocrotit, ascunzându-mă de dânsul și as-
cunzându-l lumii. Avusel mintea tulburată de a-

ca presa să fie puternică. Și dacă legile de presă și persecuțiile procurorilor n'ar atârna atât de greu în viața ziarelor noastre, sântem siguri că progresele lor ar fi mai multe. Așa cum sânt însă, cu limba în care se scriu, cu pregătirea pe care o au conducătorii, cu devotamentul fără limite pentru neamul lor, ziarele continuă să stea la postul lor de strajă neîormită.

Vedem însă că tocmai faptul acesta, cerit de presa națională, tocmai înclinarea mulțimei noastre de a ceti, a se instrui și a asculta un sfat cuminte, sânt pe cale de a fi exploatare. Până de curând presa noastră a fost alcătuită totdeauna de lamura intelectuală a stratului conducător. Scriitorii noștri la ziare n'au fost niciodată profesioniști mercenari, sau oameni plătiți ca să și facă trafic din sentimente și convingeri. Editorii noștri de ziare n'au fost niciodată aventurieri întreprinzători, cari să profite personal pe urma organelor de publicitate.

Mărturisim acum cu oarecare rușine, că de un timp încoace se ivește și aceasta a doua categorie a presei românești la noi. Guvernul, pentru a produce confuzii și a-și servi scopurile sale, înlesnește apariția de gazete, scrise în limba românească, dar în spirit unguresc. Și pe de altă parte întreprinzători îndrăzneți și vicleni, plătindu-și condeie, ar voi să câștige ascendență asupra publicului românesc. Iată aici ivindu-se o nouă problemă și o nouă datorie de luptă a presei noastre naționale, căci presa asta românească pusă în solda guvernelor și a întreprinzătorilor trebuie combătută și desarmată cu ultima și cea mai categorică hotărâre.

Cum ziceam la început: nu știm ce soartă va avea criza ziarelor românești din Budapesta. Noi susținem cu drag, pe toți câți ne vin ca tovarăși pricepuți în continuarea muncii ziaristice a predecesorilor noștri. Loc este astăzi de muncă pentru toți și cu cât încordarea va fi mai mare, cu atât rezultatele vor fi mai bune și ele.

Dar dacă sfârșitul ne va da de bănuț, dacă cu ocazia asta se vor desvăli semne, că la mijloc se găesc și rivne și speculațiuni, străine de cel mai pur și mai sfânt interes al cauzei naționale, fie siguri cei din jurul dlui Birăuț, că nu i vom cruța.

Metropoliții români consilieri intimi. Alăm din isvor demn de încredere că I. P. S. Lor metropoliții Ion Meșianu și Dr. Victor Mihali de Apșa vor fi numiți consilieri intimi ai M. Sale cu titlul de Excelență ce revine consilierilor intimi (Wirklicher Geheimrat).

Volniciile în comitatul Făgărașului. Goana pornită de cei din fruntea administrației împotriva tuturor acelor cari, la alegeri, au luptat pentru isbânda steagului național, — nu mai cunoaște margini.

Nu trece zi fără ca să nu avem a înregistra o nouă fără de lege. Iată ce ni se scrie de data aceasta din Viștea.

»Credincioși unui obiceș vechiu, feciorii din comună se adună în Dumlneci și sărbători la horă ca, după o săptămână grea de muncă la câmp, să se mai avânte și în tactul dulce al »Ardelenic«. Așa s'a întâmplat și Dumlneca trecută, 24 Iulie. Abia începuse însă feciorii noștri hora și lăă numai că răsar și apărătorii împănați al Ideii de stat maghiar și »opresc hora fără a avea cel mai mic motiv, fără a invoca cel mai neînsemnat motiv.

Noua volnicie a revoltat pe toți, dar iubitorii de pace — feciorii s'au îndepărtat în liniște spunându-le împănaților vorba românească *! vom ține minte !*

Și multe vor mai avea să ție minte românii din țara Făgărașului, căci volnicia aceasta nu e cea dintâi.

Dela alegere încoace amenzile și suspendările se țin lanț. E revoltătoare mai ales goana pornită împotriva bravului medic cercual Dr. Vasile Cucu, care a fost

suspendat de primpretore, restituit de comite și acum din nou suspendat comisia administrativă, — fără a i se măcar interogatoriu.

Numai înainte, domnilor! O să ceți cu vremea ca nu numai să fim ci să ne și aducem aminte..

Presa din România despre discursul Khuen. »Secolul«, un organ de frunte al dului național liberal, face următorul comentariu la discursul rostit de contele Khuen-Hédervary.

»Nu este un secret public că primul ministru în momentul primirii misiunii de a forma guvernul, a luat angajamente întinse în Viena pentru împăcarea Românilor. Și în urma acestor angajamente d-sa a intrat în tratative cu țara română.

Traitivele au căzut din cauza intervenției Tisza. Primul ministru s'a și scuzat la Viena n'a putut să facă nimic din cauza lui Tisza.

Tisza a ridicat apol stindardul împăcării mâno magiare, pe o altă bază, pe baza egăneli maghiare, accentuând că aceasia împăcării sine zdrobirea tuturor »agitatorilor« și primărie mare, înăsprirea codului penal și volarea de speciale.

Bine înțeles, că o asemenea »impăcare« poate fi acceptată de nici un român.

Acum vine Khuen Hédervary și, ca să lăpe șovinist, declară că primește întru toate forma de »impăcare« stabilită de Tisza. Dar să se scuze și față de anumite cercuri în Viena, d-sa — eliminând din discursul orice notă mai agresivă în contra românilor a spus că chestiunea împăcării este poate complicată și ea trebuie îndelung studiată, așa că trece multă vreme, până să se rezolve chestiunea naționalităților din Ungaria.

Deci primul ministru n'a spus nici un cuvânt mai mult ca Tisza. A făcut numai declarații tonice, din cari relese duplicitatea sa politică extraordinară.

Criza croată. »Monitorul oficial« de azi publică autograful regal prin care Maj. Sa nu cuvintează demisia banului Croației.

Din Agram se anunță: Banul Croației a ales deputatului Dr. Tușcan, președintele comitetului sârbo-croate, o scrisoare prin care îl roagă să convoce clubul la o consfătuire. Banul și-a primit totodată nădejdea că se va ajunge la înțelegere pașnică.

ceastă veste; și o dorință nelămurită pe care nu mi o puteam desluși, dar care se simția în inima mea, gata de a se arăta ca acei oameni ascunși în dosul ușei pentru a asculta când li-se spune să apară, o dorință criminală se învârtia în gândul meu! — Dacă o întâmplare s'ar fi ivit? Sânt atâtea, din aceste ființe mici, cari mor înainte de a se naște!

»Oh! nu aș fi dorit de foc moartea întreținutei mele. Sărmana copilă, o iubiam mult! Dar doriām moartea, poate, moartea celeilalte, înainte de a o fi văzut-o?

»Se născu. Avusei o gospodărie în mica mea locuință de lănar, o gospodărie falsă cu un copil, ce grozav. El sâmana tuturor copiilor. Însă eu nu-l iubiam de loc. Tatăl, — vedeți Dv. — nu iubește decât mai târziu. El nu are de loc iubirea instinctivă și pornită a mamelor; trebuie ca dragostea lor să se treziască puțin câte puțin, ca sufletul lui să se prindă prin legăturile cari se fac pe fle ce zi între ființele trăind împreună.

»Un an încă se stinse: fugiam de locuința mea prea mică acuma, unde se purtau rufe, scutice, ciorapi mici ca mânușile, o mulțime de lucruri de tot felul uitate pe o mobilă, pe spatele unui jeli, peste tot locul. Fugiam mai ales pentru a nu-l mai auzi țipătul; căci țipa la orice,

când îl schimba, când îl scâldea, când îl înfășa, când îl culca, când îl scula, fără încetare.

»Făcusem câteva cunoștinți și întâlnii într'un salon pe acela cari trebuia să fie mama voastră. Mă amorezai și dorința a o lua în căsătorie se deșteptă în mine; îmi fu dată.

»Și acuma mă găseam prins într'o cursă. — Să mă însor, când ai un copil, cu copilă asta pe care o adoram — sau mai bine să spun adevărul să mă despart de ea, de fericire, de viitor, de tot, tot, căci părinții săi oameni asprii și scrupuloși, nu mi-ar fi dat o de loc, dacă ar fi știut.

»Petrecu l o lună grozavă de neliniște, de chinuri sufletești; o lună în care mil de gânduri înspăimântătoare mă munciau; și eu, simțiam crescând în mine ura împotriva fiului meu, împotriva acestel bucăți mici de carne mișcătoare și țipând, care oprea drumul meu, tăia viața mea, mă condamna la un trai fără așteptări, fără toate acele nădăjduiri nelămurite cari fac încântătoare tinereța.

»Și iată că mama tovarășei mele căzu bolnavă, și eu rămasesi singur cu copilul.

»Eram în Decembrie. Era un frig grozav. Ce noapte!

Amanta mea plecase. Dejunasem singur în camera unei mititelul dormia.

»M'ășezai într'un fotoliu înaintea focului. Vântul sufla, făcând să trosnească ferestrele, un vâscat de ghiță și vedeam prin fereastră scilicet stelele cu aceia lumină străbătătoare pe cari dă în nopți le geroase.

»Atun-l pornirea cari mă îmboldea de o săptămână pătrunse din nou în mintea mea. Pe dată rămăneam nemșcat, ea cobora asupra mi, și în mine și mă rodea. Mă rodea cum rod id fixe, cum cancerul roade carnea. Ea era ac în capu mi, în inima mea, în tot trupul, părea că mă sfășie, așa cum ar fi făcut o fi. Voiam să o alung, să o înlătur, să-mi desminte la alte lucruri, la nădejdi nouă, cum ch'zi o fereastră vântului proaspăt de dimineață pentru a alunga aerul stricat al nopții, dar puteam chiar o clipă să fac să iese din creier meu. Nu știu cum a-și exprima acest chin. Îmi ciocănea sufletul și simțiam cu o durere spăimântătoare, o adevărată durere trupească fiecare lovitură a sa.

»Viețuirea mea era sfârșită! Cum aș fi scăpa din această împrejurare? Cum să mă pârtez și cum să mărturisesc?

»Și lubeam pe acela cari trebuia să fie mama voastră cu o patimă nebună pe care neînțeleasă pîedecă o măriă încă.

»O furie groznică se rădica, îmi străngerea

Pentru cumpărare
de
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENC
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Huny

Tușean a convocat clubul pe seara, orele 5 d. a.

la ministrul-șef. O delegație social-democrat s'a prezentat conducerea deputatului Dr. Petó Sándor, președinte Khuen-Héderváry pentru un memoriu în chestia libertății de asociere, care e disconsiderată de au-

președinte a dat un răspuns foarte scurt declarându-le sale vechi că, va intra desp. e libertățile cetățenești în sensul liberal. A desmințit însă până acum acest liberădat.

Acțiunea Dr. Ioan Mihu pentru ziarisții români.

de mare și frumoasă va pune în față toată lumea românească. D. Dr. Mihu, cunoscutul nostru fruntaș, a să dăruiască suma de 25.000 de lei pentru înființarea unui fond al ziarisților români din Ungaria.

ce au visat atâtea generații, azi se realizează printr'un singur gest generos: se creează o bază de existență materială și morală pentru gazetarul român și, prin aceasta, se creează și garanția independenței morale și a progresului său

acesta e de sigur un început, de mare. Și apoi începutul o să ducă la desăvârșirea muncii se va face repede decât se credea. Sântem siguri că fapta sa d. Mihu va da un impuls și credem că acțiunea pentru fondul ziarisților va înainta de mult cu pași repezi spre țintă.

mele muncitorilor condeiului, în numele țării întregi îl salutăm cu entuziasm și înălțăm steagul în fața binefăcătorului nostru care e și al cauzei românești

lată actul de danie al dlui Dr. Ion Mihu:

I. *Fac un dar inițial de 25000 cor. pentru întemeierea unui »fond al ziarisților români din Ungaria«.*

II. *Alimentarea fondului se face din:*

- capitalizarea unei a patra parte a dobânzii anuale a fondului;*
- contribuiri benevole în acest scop;*
- venitele conferințelor, festivalelor și petrecerilor, aranjate în favoarea fondului;*
- eventuale colizații ale ziarisților.*

III. *Menirea fondului este:*

- ajutorarea ziarisților români, cari au la activul lor o activitate cinstită și rodnică, fără privire la direcția lor politică, ajunși la infirmitate din cauză de morbo sau bătrânețe;*
- ajutorarea văduvelor și orfanilor minori unor asemenea ziarisți;*
- ajutorarea ziarisților români, pentru călătorii de studiu în străinătate.*

IV. *Administrarea fondului se va face prin o epitropie, compusă din 5 membrii. Vacanțele ce vor urma în numărul membrilor, se vor întregi prin epitropia însăși, optând membrii noi la locurile vacante.*

V. *Aflându-se lipsa, epitropia se poate înmulți cu 2 membri, desemnați pe timp determinat, de către ziarisții activi.*

VI. *Constituindu-se, cu timpul în mod legal, un sindicat al ziarisților români din patrie, epitropia este în drept, dacă va afla de bine, a trece administrarea fondului la acel sindicat sau altă instituție românească, legal constituită, observându-se statutele necesare pentru conservarea nealterată a fondului și destinării sale.*

VII. *Prima epitropie se compune din membrii: Vasile Goldiș, Dr. Valer Braniște, Octavian Goga, Dr. Ioan Lupăș și Ioan Agârbiceanu.*

VIII. *Ingrijirea valorilor fondului precum și purtarea comptabilității sale se va*

face în mod gratuit prin institutul de credit »Ardeleana«, societate pe acții în Orăștie.

XI. *Ajutoare din fond numai atuncea pot fi votate, când capitalul fondului va fi ajuns la suma îndoită a sumei inițiale.*

V nerea de jos, 20 Iulie n. 1910.

Dr. Ioan Mihu.

In jurul anchetei.

Convorbirea d-lui Dr. I. Mihu cu d. prim-ministru Khuen.

Pester Lloyd publică o informație care pare a veni din cercurile oficiale bisericesti din Sibiu. Cercurile oficiale bisericesti, spune informatorul, sânt dispuse a primi o învoială și un acord cu poporul unguresc. Politica părintelui Mangra în fond este aprobată în acele cercuri. Singura greșală ce a făcut a fost, că a trecut în tabăra guvernului, fără a încerca să și apere politica la conferința națională din Sibiu, ci a trecut de capul său în partea lui Tisza. Dorința cercurilor din Sibiu e ca guvernul să convoace o anchetă la care ar participa arhierii noștri și »alte notabilități«, iar din partea ungurească oameni politici de toate nuanțele.

Nu știm intru cât putem da crezare autenticității acestei informații. Dacă ea însă e autentică, atunci se dovedește că cercurile competente din Sibiu nu au fost sincere și au dus lumea românească în rătăcire. *Telegraful* a publicat dăunăzi dorința de a se convoca ancheta, dar a accentuat pe urmă asupra faptului că din anchetă ar face parte la locul întâi deputații și șefii partidului național.

Acuma informatorul lui P. LL. nu mai amintește nimica de ei, ci vorbește numai de arhierii și »alte notabilități«. Va să zică sibienii sânt hotărâți a renunța la deputați.

care atingea la nebunie... la nebunie. I eram nebun, în seara aceia!

și dormia. Mă rădăcai și îl priveam dorind să-l văd, această lăpădătură, această viermișor, care mă osândia la o nenorocire fără seamă.

cu gura deschisă, înfășat în scutul într'un leagăn, lângă patul meu, în care eram dormi, eu!

am comis ceia ce am făcut? Știu eu? Ce înțeleg m'a împins, ce putere răufăcătoare am avut? Oh! momeala crimei mi a venit în minte ca să o fi simțit anunțându-se. Imi aduc în minte că inima mi bătea groaznic. Bătea tare încât o auziam așa cum se aud loviturile de cloc în dosul bărcilor. Imi aduc în minte că asta, inima mea bătea! În cap era o căldură ciudată, o văjelre, o lipsă de orice simț, de orice liniște. Eram într'una din acele stări de răscălare și de aiurare când omul nu mai are știință de actele sale nici calea volnței lui.

un ușor nivelitorie cari acopereau corpul meu; le aruncau lângă picioarele leagănului și îl văzui cu totul gol. El nu se trezi. Mă dusei către fereastră, încetinel, încetinel și deschisei.

val de aer înghețat se năpusti asemenea vântului, așa de rece că mă retrăsei dinaintea ferestrei două lumânări pălpăire. Eu rămăsei în picioare, necugetând să mă întorc întru a nu vedea ceia ce se petrecea în dormitor, și simțind fără încetare lunecându-mi pe obraz, pe mâni, aerul omoritor cari conținea. Asta ținu mult timp.

»Nu gândeam, nu cugetam la nimic. De odată o țușă ușoară, făcu să mi treacă un fior de frică de la picioare până în creștet, un fior pe care l am încă chiar în clipa asta în rădăcina părului. Și dintr'o mișcare aproape nebună închisei repede fereastra, apoi, întorcându-mă, alergai la leagăn. Dormia mereu, cu gura deschisă, gol de tot. Atunci piciorușele; erau înghețate și i-le-a coperii.

»Inima mi-se întristă deodată, se sdrobi, de se umplu de milă, de dragoste, de iubire pentru sărmana asta ființă nevinovată pe cari voiesem să oucid. Il sărutai timp îndelung pe părul mătășos; apoi venii de mă așezai dinsintea locului.

Mă gândem îngrozit, cu spaimă la acela ce făcurem, întrebându-mă de unde prinse vijeliile astea ale sufletului în cari omul pierde orice cunoștință a lucrurilor, toată stăpânirea ce este asupra-i și să făptulește într'un fel de beție nebună, fără să știe ceia ce face, fără să știe unde merge, ca o corabie în timpul unei furtuni.

»Copilașul tuși încă odată, și mă simții sfășiat până în fundul inimei. Dacă are să moară! Dumnezeuule, Dumnezeuule! ce să mă fac eu.

»Mă sculai pentru ca să mă duc să-l văd ce face; și, cu o lumânare în mână, mă aplecai spre el. Văzându-l răsuflând liniștit, mă potolii, când el tuși pentru a treia oară; și simții o așa scuturătură, făcu o astfel de mișcare înnapoi, ca și cum ași fi fost turburat de vederea unui lucru îngrozitor, în cât lăsa să-mi cadă lumânarea.

»Indreptându-mă după ce o stinsei, băgal de seamă că aveam tâmpile mulate de sudoare, de

acea sudoare caldă și înghețată în același timp, pe cari li nasc sbuciumările sufletului, ca un fel de suferință grozavă sufletească, ca acel chin fără de nume cari este strașnic în fapt, arzător ca focul și ca ghiata, străbătând prin oase și pielea capului.

»Și eu stătu până la ziua a plecat pe fiul meu, potolindu-mă în timp ce era îndelung liniștit, și străbătut de dureri nelinch'puite când o slabă țușă eșia din gură.

»Se deșteptă cu ochii roșii, gâtlejul horcăind, înfășurarea îndurerată.

»Când femeia mea de casă intră, o trimisei pe dată să caute un doctor. El veni după o oră, și zise, după ce examină copilașul:

— »Nu eumva a răcit?

»Eu începui să tremur, cum tremură oamenii foarte bătrâni, și bălbăii:

— »Dar nu, nu cred.

»Apoi întrebai:

— »Ce are? E în primejdie?

»El răspunse:

— »Nu știu nimic încă. Mă voi reintorce în astăseară.

»Intr'adevăr el se întoarse seara. Fiul meu petrecuse aproape întregă ziua într'o amorțire nelinștită, tușind dintr'un timp în altul.

»O pneumonie avu loc peste noapte.

»Și asta ținu 10 zile. Nu ași putea să spun cecece suferii în timpul acestor nesfârșite ore ce ne despart dimineața de seară, și seara de dimineață.

»El muri...

»Și după aceia... după aceia, n'am mai petrecut un ceas, nu, nici un ceas fără ca cruda a-

In cazul acesta ancheta nu poate fi privită ca reprezentând poporul românesc și partidul național și hotărârile ei nu pot îndatora pe membrii partidului. In astfel de împrejurări ancheta nu poate avea mari perspective de succes, presupunând chiar că guvernul e dispus să o convoace și că desbaterile ei ar duce la vre-un rezultat oarecare.

Presa guvernamentală primește și ea ideea anchetei cu generalități vagi sau cu ironii cinice, ca *Az Ujság*. Vom vedea ce o ieși din această cea mai nouă încercare.

Din partea noastră însă aflăm următoarele din izvor de încredere. Dl. Dr. Ioan Mișu a avut Sâmbăta și Lunea trecută convorbiri mai lungi cu contele Tisza și primul ministru Khuen și le-a expus părerile sale. Condiția de căpetenie a unui compromis între unguri și români, după dl. Dr. Mișu, este *garantarea existenței partidului național român*. Deși nu s'a prins încă la o înțelegere, domnul Mișu vorbind numai în numele său, totuși ne bucurăm mai întâi de faptul că prin știrea asta se desmint în mod categoric toate svonurile unei atitudini »moderate« sau mangriste a dlui Mișu. Ne bucurăm că guvernul și șefii lui au primit informații și din partea unui om nepreocupat care le-a expus lucrurile altfel decât le prezintă »moderații«.

O convorbire între contele Khuen-Héderváry, Tisza și Dr. Ioan Mișu.

Sântem informați, că la dorința ministrului președinte d. Dr. Ioan Mișu, mare proprietar în Vinerea, a avut acum Sâmbăta în 23 și Luni în 24 l. c. o convorbire mai lungă atât cu contele Khuen-Héderváry, cât și cu contele Stefan Tisza. D. Dr. Ioan Mișu și-a expus cu ocaziunea aceasta părerile sale personale asupra asanării situațiunii politice a doleanțelor românilor din Statul ungar. D-sa a subliniat îndeosebi convingerea sa, că pentru posibilitatea unei eventuale înțelegeri împrumutate, dorită din

mintre, străpungătoare, acea amintire care roade, care pare că răsuflă mîntea sfășind-o și se mișcă din lăuntru meu ca o fiară, rozînd închisă în adîncul inimii mele.

»O dacă aș fi înnebunlit!...«

Dl. Poirel de la Vouite ridică ochelarii printr-o mișcare ce îi era obișnuită când sfârșea cîntarea unui contract; și cei trei moștenitori ai mortului se priviră, fără să poată zice un cuvânt, galbeni, nemișcați.

După o clipă, notarul relncepu:

— Trebuie să distrugem asta.

Cei alți doi plecară capetele în semn de consimțire. El ajunsese o lumânare, despărți cu grije filele cari conțineau periculoasa *mărturisire*, de filele cari conțineau hotărârile cu privire la bani; în urmă le ridică deasupra fiacărui și le aruncă în cămin.

Și ei priviră foile albe mistuindu-se. Ele se făcură în curînd un fel de grămăjoare negre. Și cum se mai zărlau încă niște litere cari se zugrăveau în alb, fata cu vârfu piciorului, sfărma prin lovituri ușoare sgura de hârtie arsă, amestecînd-o cu cenușa veche.

Apoi, se priviră încă tustrel cîtva timp să privească această, ca și cum s'ar fi temut ca taina arsă să nu sboare din cămin!

Const. I. Georgeccu.

ambele părți, între unguri și români, condiția cardinală este garantarea existenței și activității neîmpiedecate a partidului național român din Ungaria. Expunerile d-lui Dr. Ioan Mișu au fost luate la cunoștință binevoitoare din partea factorilor politici suspomeniți și se crede, că acțiunea politică din ches'iune se va continua.

Informația din »Pester Lloyd«.

Iată ce află P. L. dela un corespondent ocazional din Sibiu, cu data de 23 l. c.:

Am avut azi prilejul să vorbesc cu un înalt personaj al românilor din țară care mi-a spus următoarele:

Știrea că ne aflăm în fața unei consfătuirii între guvern și notabilitățile românilor din patrie este cel puțin *pretimpurie* și nu este încă nici un *motiv pozitiv* care să admită presupunerea că ancheta va fi convocată. Noi din parte-ne dorim asta în mod sincer dupăcum s'a spus și în ziarul local *Telegraful Român*. Este cea mai mare dispoziție de a se face un acord și un compromis cu poporul unguresc nu între noi numai, ci chiar și între oamenii politici opozanți. Ce-i drept vicarul V. Mangra a fost mult atacat și este expus și acuma atacurilor pentru intrarea sa în partidul național al muncii dar motivul atacurilor este nu atât fondul politice, sale, ci o greșeală de formă. El a procedat cu totul pe răspunderea sa, în loc de a încerca să propule în conferința electorală din Aprilie, schimbarea atitudinii politice pe care o crede de cuviință. Noi aici nu am contribuit la hotărîrea sa de a face politică guvernamentală, dar îl a-probăm *ulterior*. Dorința noastră e acuma ca guvernul să convoace o anchetă în care să fie nu arh'ereii noștri numai și alte notabilități ale poporului nostru, ci și oameni politici unguri de cele mai deosebite nuanțe. Numai guvernul ar fi chemat să ia inițiativa. Un caz de precedentă s'a creiat prin consfătuirea pe care guvernul coaliției o convocase în anul 1906 în vederea alegerilor, care însă — lucru regretabil — a avut numai un succes parțial.

Ce spune presa ungurească.

Magyar Nemzet: Ziarul din Sibiu *Telegraful Român* care exprimă de sigur vederile mitropolitului *Meștanu*, pune în discuție ideea ca guvernul să convoace o anchetă la care să participe arh'ereii români și notabilitățile, de altă parte oamenii politici unguri de toate nuanțele. Ideea asta e completarea ideii ridicate de curînd de d. Dr. E. Babeș, și o dovadă că cercurile românești mai serioase doresc cu sinceritate apropierea dintre români și unguri. În privința asta ei se întănesc cu dorințele ungarilor, din partea cărora Stefan Tisza și primul-ministru au făcut pasul cel dintîi pentru înțelegerea reciprocă. Românil pot fi siguri că dacă atmosfera favorabilă născută după inițiativa asta importantă va dăinui și va făgădui succese, *nici pașii ceilalți nu vor lipsi*.

Pesti Hirlap spune că mitropolitul *Meștanu* va merge în cursul săptămânii la Budapesta și va începe tratativele cu guvernul.

Világ spune că d. Dr. Ioan Mișu a sosit la Budapesta spre a începe consfătuirile cu contele Tisza și Khuen.

Az Ujság: »Ideea mîntuitoare de naștere, precum se învederează din fazele evoluției sale puse alături, destul de curînd s'a făcut bășică atât de umflată, încât numai clipe o mai despart dela spargere. La ce fel de înțelegere se gîndește organul mitropolitului din Sibiu sau inspiratorului lui? Se gîndește poate la transplantarea programului partidului naționalităților în programul guvernului? El bine, dar cea ce din acest program e specific naționalist, nici odată nu poate fi a guvernului; iar cea ce nu e specific naționalist, nu poate să fie atât de prețios încât un guvern care stă pe bază națională unitară să mai primească pe deasupra și partidul naționalităților!

Și cine e acea »individualitate îndrumătoare care vorbește din Sibiu peste Budapesta—Sibiu? Conduce oare această individualitate numai să conducă? Spre pildă guvernul, politicienii naționaliști și alți politicieni?

Cît știm noi, guvernul nu s'a ocupat și nu are de gînd să se ocupe cu planul unei fel de conferințe de împăcare, și până acum s'a gîndit măcar la ideea unei astfel de conferințe?»

O nouă catastrofă națională

Inundații în Solnoc Dobâca. — Comune românești pustiite. — 42 de morți.

Încă nu s'au închis ranele rămase urma urgiei elementelor ce s'au deslăntit deasupra Bănătuului, și azi primim vești despre o nouă catastrofă națională care a cercat ținuturile românești din comitatul Solnoc-Dobâca.

Catastrofa aceasta nu e atât de mare — ce privește dimensiunile și pagubele — ca cea din ținuturile bogate ale Bănătuului, în rezultatele ei finale e însă poate și mai îngrozitoare, fiindcă de data aceasta elementele dușmane s'au deslăntit deasupra unui ținut sărac.

De Duminică seara s'a sălășluit jale dîncă în multe comune din comitatul Solnoc Dobâca. Ploile torențiale din zilele de urmă au umflat riurile; un nou potop s'a pornit Duminică seara le-a făcut să exundeze și apele au rupt zăgăzurile, a sfărmat podurile, au intrat în case, pustiind tot ce li-se punea în cale și înghițînd multe jertfe de om.

Mai îngrozitoare a fost catastrofa în cercul Becleanului. Râușul *Ilișina* a crescut potop și s'a revărsat peste comunele din calea lui: *Dobric*, *Spermezău*, *Ciceu-Hășmaș*, *Ilișina* și *Uriul de sus*, dintre care cele patru dintîi sînt comune curat românești, cea din urmă locuită în majoritate de unguri.

Mai mult au suferit comunele *Dobric* (cu 463 locuitori, dintre cari 441 români) și *Spermezău* (cu 1352 locuitori, dintre cari 1132 români), cari au fost pustiite aproape cu desăvîrșire.

Noua veste tristă va umplea de jale toate inimile românești, cari — sântem convingeți — că nu vor întîrzia să vină întru ajutorul fraților nenorociți din Solnoc-Dobâca.

Iată telegramele ce le primim:

Cluj, 26 Iulie. Duminică seara, cîtră orele o ploaie torențială s'a revărsat peste ținuturile de mează-zi ale comitatului Solnoc-Dobâca, pustiind comunele din valea rîușului *Ilișina*. Urma ploilor mari, de pe munți și dealuri, au s'a adunat potop inundînd comunele din jur. Rîușul acesta vara de obicei e sărac în apă numai primăvara, cînd se topește zăpada, crescut pușintel.

Acum rîul a crescut rapid, inundînd comunele *Ilișina*, *Ciceu-Hășmaș* și *Uriul de sus*, sfărîmînd podurile și spîrgînd zidurile. Ulișele sînt curate luri de ape, câmpurile lacuri întinse. Multe ca-

Gulera și manșete mai frumos curățeste fabrica de spălat cu aburi

UNIÓ

Cluj—Kolozsvár, Ferencz József-út 102. Telefon Nr. 395.

Lucrările din provincă dacă trec peste 5 cor. le retrimite franco.

prăbușit, altele au rămas cu pereții crăpați
amenință să se surpe. Pagubele sânt enorme.
Incă neseccat al pământurilor e nimic;
umărte vite au pierit în valuri.

Uriul-de-sus, comună ungurească, podul a
dus de apă chiar în clipa în care învăța-
rea Farkas Ilona și soră-sa volau să treacă
el, pentru a se refugia pe celalalt țărm mai
al râului. *Amândouă au dispărut în valu-
ră turburi și numai a două zi au fost descoperi-
te, după ce apele se retrăsese.*

Pe alocuri apele au stricat și drumul de fier,
lăsând tot pământul de supt șine. Comunicația
la multe locuri e întreruptă.

20 de morți.

Cluj, 26 Iulie. Mai mult a suferit Dobâcu-
lure. Până Luni seara au fost găsite 14 cada-
vra. Numărul inecaților e însă mult mai mare.
Se știe de asemenea de soarta unui însemnat
de oameni curi s'au refugiat din comună.

Acțiunea de salvare.

Dez, 26 Iulie. Subprefectul comitatului Solnoc-
Dobâca, Bándy György, aflând despre catastrofa
plecat îndată Luni dimineața în comunele băn-
te, pentru a supraveghia munca de salvare.

42 români inecați.

Be-lean, 26 Iulie. (Telegramă particulară a
Tribunei). *Catastrofa e mult mai mare decât
se crezută la început — Potopul îngrozitor s'a
descărcat mai ales asupra a două comune româ-
nești Spermezău și Dobric, pustiindu-le aproape
desăvârșit-e. Valurile au dus cu ele case în-
gâși, sfărâmand toate podurile. Comunele prezintă
privești îngrozitoare și acum după retragerea
apelor.*

Până acum s'au găsit 42 de cadavre, toți ro-
mâni. Numărul exact al dispăruților nu s'a pu-
tut încă constata. Pagubele sânt imense, mizeria
mare. Poporul, și atminteri sărac, și a pierdut
tot avutul.

**Suspendarea definitivă a
aparitiei ziarelor „Lupta”
și „Poporul Român”.**

Delegațiunea comitetului național pentru
redactarea ziiarelor partiaului a luat în
sfârșit o hotărîre energică : a confirmat în
mod definitiv suspendarea ziarelor »Lupta«
și »Poporul Român«. Din declarația ce
publicăm la vale reiese, ce-i drept, că dele-
gațiunea a mai continuat tratativele cu Birăuș
și că, prin urmare, nu a fost indispus de
a relua relațiile cu el. Dar, oricum, ne bu-
curăm de hotărîrea luată și nu putem decât
să o aplaudăm.

Este foarte regretabil că partidul a tre-
buit să ajungă cu Birăuș la proces pentru
dreptul de proprietate al ziarelor sale pro-
pria. Se dovedește cu câtă ușurință s'a lu-
crat, iar acum greșeliile se răzbună..

Întă comunicatul pe care sântem solici-
tați să-l publicăm :

În chestia redactării și a publicării zia-
relor »Lupta și »Poporul Român«, am făcut
tot ce se putea pe cale pașnică, pentru asi-
gurarea dreptului de proprietate, precum și
pentru scutirea lor de orice ingerințe ne-

competente, — având în vedere mai pre-
sus de toate interesele și cinstea cauzei na-
ționale.

Dupăce însă demersurile pașnice n'au
avut rezultatul dorit, s'au făcut pașii le-
gali pentru asigurarea dreptului de proprie-
tate și editură. Iară până când ne va suc-
cede să validăm aceste drepturi ale parti-
dului național-român și să-i asigurăm drep-
tul exclusiv de dispunere în ce privește re-
dactarea și publicarea foilor declarăm că,

**Delegațiunea de redactare a comi-
tetului central menține suspendarea
publicării numitelor ziare.**

Aducem la cunoștința onoratului public
cititor că dacă, cu toate aceste, se va con-
tinua în mod abuziv publicarea ziarelor
numite, aceste nu sânt a se considera ca
organele partidului național român.

Budapesta, 26 Iulie n.

*Delegațiunea de redactare
a comitetului partidului național român
și a clubului deputaților
naționali*

ss. Dr. Aurel Vlad. ss. Dr. Vasile Lucaci.

Ce zic confrății din Lugoj, mai stau la
pândă ?

Cronică pedagogică.

Părerii cu privire la planul de învățământ
oficial.

IV.

Cu privire la rugăciuni observăm, că s'ar mai
fi putut lua una-două pe lângă cele fixate, cu
atât mai vărtos cu cât în școlile noastre se spun
câteva rugăciuni frumoșele, ușoare și scurte,
foarte potrivite pentru elevii anului întâi. Sântem
de părere că »Tatăl nostru« să se ia numai în
anul al doilea sau al treilea, și la nici o întâm-
plare în anul întâi. Rugăciunea domnească nu
poate fi înțeleasă de elevi, fără a fi cunoscut o
parte măcar din istoria dezvoltării religioase a
omenirii, din care se vor putea scoate atributele
lui Dumnezeu, cunoscând aceste atribute, elevul
va înțelege pentru ce trebuie să se roage lui
Dumnezeu, și pentru ce trebuie să spună tocmai
»Tatăl nostru«, al cărui cuprins îl va pătrunde
în chip limpede mai ales când el va fi adus în
legătură cauzală cu cel ce l'a rostit în predica de
pe munte. Asta înseamnă nu numai că te con-
formezi legilor psihologice infantile, dar că ur-
mezi și prin ipiului concentrațiunii care duce la
o concentrație a conștiinții elevului, concentrație
de neapărată nevoie pentru a crește oameni din-
tr'o bucată.

Planul sășesc atât de pedagogic, pune »Ta-
tăl nostru« numai în anul al treilea, pe când cel
greco-catolic, urmând principiilor pedagogiei sale
speciale, îl dă firește tot pentru anul prim, mai
adăugând ca o ironie și »Născătoarea de Dum-
nezeu și împărăte ceresc«

La noi există și stăruie mereu convingerea
greșită că religiozitatea e legată de numărul mare
al rugăciunilor pe cari le știe torăi cineva. Țara-
ni noștri cer ca copiii lor să știe rugăciuni multe
și socotesc în consecință numai pe acei învăța-
tori harnici și vrednici de laudă, cari mecha-
nizează mai multe rugăciuni cu elevii. Și am chiar
cunoscut învățători, cari aprobaseră aceste înepții.
Ei bine, noi trebuie să explicăm țăranilor, că
avem o pedagogie a oamenilor de știință, cari
știu ce fac, și care e singură normativă pentru

noi, că deci nu ne putem lua după poftele tutu-
ror nepricepuților și neorientaților, în chestii atât
de dificile ca acea a educației.

Anul al II-lea.

Pentru anul acesta, planul fixează Testamentul
vechiu întreg. Aici trebuie să ne oprim puțin,
Autoritățile noastre școlare, îndată la ivirea și
Intrarea în vigoare a odioasei »lex Apponyi«, au
văzut în aceasta, cu drept cuvânt, o tendință
diabolică și vicioasă de a sugruma cultura no-
astră religioasă și națională. Trebuiau deci, în
mod inevitabil, se caută o formulă prin care ar
putea paraliza măcar în parte, această primejdie.
Și fiindcă între studiul singurii religii în care în-
tră și istoria bisericească și limba română, au
fost considerate ca mijloace efective pentru apă-
rarea sufletului românesc, au sporit peste măsură
materia din religie, impunând întregul Testament
vechiu și nou, crezând că în felul acesta vor
salva cultura națională. O măsură aceasta pe
cât de greșită în concepția ei pedagogică, pe
atât de primejdioasă în urmările ei aproape de-
zastruoase.

A crede că elevul e cu atât mai religios, cu
cât își știe depăna papagalicește mai multe isto-
risiri biblice, e o părere nu se poate mai regre-
tabil de falșă. Adevărata religiozitate e aceea care
rezultă din o pătrundere sănătoasă în fondul mor-
al al întâmplărilor biblice, și care pătrundere îi
dă apoi elevului prin abstracție sau în mod em-
piric, convingerile cari alcătuiesc judecata sa mor-
ală, clară și motivată, și cari îl determină în
mod logic nu legislativ, fiindcă e conștient de
principiile etice cari o cer, să-și aducă totdeauna
în perfectă armonie faptele sale cu această forță
psihică, care e judecata morală.

La nici o întâmplare însă, nu se va ajunge
la aceasta prin mecanizarea povestirilor biblice,
căci o mecanizare e inevitabilă, îndatăce planul
cere în anul al doilea întregul testament vechi.
A pertracta materia aceasta vastă după principiile
psihologiei pedagogice în cursul unui an, care
la noi variază între 6—9 luni, e o formidabilă
și categorică imposibilitate. Pentru a împini ce-
rințele planului, trebuie deci să lei calea nefastă
a mecanizării. Că ce primejdie enormă e în acest
metod »pedagogic« (?) antidiluvian, e de prisos
s'o mai dovedesc.

La noi se potrivesc acum nu se poate mai
bine cuvintele pedagogului Leutz, care spunea
că »din învățământul religiei de multe ori să
propune prea mult; capul e săracul, pe care-l
avem mai mult în vedere și mai puțin inima;
atâta se memorizează și se catechizează, încât
spiritul copilului nu-și primește nici liniștea, nici
claritatea dorită.

În actuala situație a școlilor noastre, când fie-
care clipă ne este îndoit de scumpă, fiindcă cele
mai prețioase ore ne sânt confiscate de limba
ungurească, trebuia să se procedeze tocmai in-
vers, decât cum s'a procedat la alcătuirea pla-
nului de învățământ. Principiul pedagogic non
multa, sed multum, n'a avut nicidecum o mai mare
importanță pentru noi, decât tocmai acum, când
a fost cu desăvârșire călcat în picioare. Întâi pen-
trucă acest multa, pentru care planul are un
prisos de dragoste extraordinar de potențat duce,
dupăcum am spus, la mecanismul gol, ucigător
de spirit și voință, crescând niște papagali re-
gretabili, și prin aceasta făcând din școală o în-
stituție de nutilare și timpire sufletească foarte
odioasă și nenorocită. Al doilea pentrucă în îm-
pejurările de azi tocmai multa, ni-se impune
în forma celui mai categoric imperativ. Noi
tocmai fiindcă vremea ne este atât de scumpă,
nu putem să ne gândim la multa, ci potrivit
vremii dușmănoase care ne paște, trebuie să
dăm elevului ceea ce-i necesar, frumos și folo-
sitor, să-i infiltrăm în suflet un adânc și puternic
sentiment religios și național, și să dezvoltăm în
el puterea de energie și de voință unitară, și o
însuflețită dragoste de viață și de sufletul ro-
mânesc în toate manifestările lui.

(Va urma).

 Albert Dobó,
giuvargiu, Kolozsvár, **Mátyás király-tér 15.**
(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giuvaricale
al lui ► **Husznik János** ◀ îl continuu eu. ◯
Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veri-
tabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc
după comandă medicală.

Discuția indemnității

— Ședința de Marți a Camerii. —

Proiectul de indemnitate a fost votat atât în discuția generală cât și în discuția pe articole.

Camera a intrat numai decât în discuția proiectului despre contingentul recruților care, fără îndoială, va fi de asemenea votat în 2—3 zile.

»Părinții patriei« abia așteaptă să și înceapă vacanțele, de cari atât de puțin s'au învrednicit.

Ședința se deschide la orele 10 și 20 m. Se continuă discuția indemnității.

Mádi-Kovács János (justhst) combate proiectul.

Hieronymi (ministrul de comerț) îl ia în apărare și polemizează cu discursurile rostite până acum.

Apoi se procedează la votare. Proiectul e primit cu mare majoritate.

La discuția pe articole iau cuvântul Désy Zoltán (kossuthst), Sümegi Vilmos (justhst) și Holló Lajos, cărora le răspunde Hieronymi.

Proiectul de indemnitate se votează apoi și pe articole.

Baronul Solymosi Ödön prezintă proiectul despre contingentul recruților.

Tóth János (kossuthst) și Bakonyi Samu (justhst) îl combat.

Ședința se ridică la orele 3 și 1/4.

Căutarea paternității.

(D. Anton Bărdescu, unul dintre cei mai distinși doctoranzi în drept din Paris, ne trimite următorul interesant articol, într'o chestie care pasionează acum toate straturile sociale din Franța. D-sa ne-a făgăduit și mai departe colaborarea la »Tribuna«. *Tristan.*)

Principiul stabilit de legiuitorul francez în articolul 340 și tradus de legiuitorul român în art. 37, care oprește căutarea paternității cu o singură excepție relativă la răpire, a venit luna trecută în discuția senatului francez. Această chestie care a făcut să curgă, zice Victor Marqueritte unul din protagoniștii mișcării pentru aprobarea art. 340 fluvii de cerneală și torențe de lacrimi, a fost reluată cu calm de înalta adunare, care a ascultat și aprobat pe apostolii de profundă și neobosită convingere a căutării paternității. D-nii Bérenyer și Gustave Rivet. D-nii Cazot care a contribuit altădată la căderea unui proiect similar, Guillier, Louis Martin, adversari hotărâți pînă acum, dau tot concursul proiectului de lege.

Senatul aprobând principiul, a rezervat discuția mai dezvoltată pentru o a doua deliberare.

Iată un principiu de ordine juridică în ajun de a fi răsturnat. Vechiul drept francez nu cunoștea acest principiu. Nu putuse să-l moștenească din dreptul roman, în care — deși chestia e mult discutată — se recunoaște că copilul natural avea o situație destul de favorabilă. Principiul s'a elaborat încet, ca o reacțiune în contra șantajurilor și a spoliațiunilor monstruoase, care deveniseră dacă trebuie să credem pe Bigot du Preamenau flagelul societății. Primul proiect de cod civil care n'a putut să treacă din cauza rezistenței Tribunalului orea căutarea paternității »non avonée«. Aceste cuvinte care ar fi fost suficiente să dea jurisprudenței posibilitatea de a stabili un regim mai tolerabil, au dispărut din Cod. Fi-va oare efectul vrenei greșeli sau rezultatul urei poleonice contra femeilor și bastarzilor? Di Giranad s'a silit să lămurească fără să poată, acest mister. Astfel era lăsată la generositatea tatălui soarta femeii abandonate și a copilului. E imposibil zice Violet ca un legiuitor să lipsească de a cunoaște mai naiv sau mai perfid lășitatea sufletului omenesc.

Această ordine juridică însă, stabilită și impusă de legiuitor se baza pe un principiu de nedreptate socială. Intre ordinea juridică și conștiința colectivă se angajează o luptă. Jurisprudența, organul nevoilor sociale, se silește să corijeze nedreptatea legii. Conștiința de faptul că dreptul nu poate governa de cit supunându-se adoptându-se, cum cere di Saleille nevoilor, intereselor, conștiinței sociale cari se modifică continuu, ea impune autorului responsabil despăgubiri când în baza art. 1382, când validând angajamentele pe care tatăl copilului le ia printr'o simplă promisiune de a da o subvenție copilului.

Ca ori-ce sistem de tradiții și de interese care constituie o societate, principiul pierd sub lovitura noilor nevoi, a unei conștiințe colective mai delicată.

Spiritul de conservare care la toate epocile opune rezistență progresului, se grupează împrejurul principiului atacat. Astfel dela proiectul de lege depus la Senat de domnul Bérenger în 1883 și la Cameră de domnul Rivet, toate proiectele de lege a dlor de Belcastel, Foucher de Careil, Scholcher la Senat, a domnului Arthur Groussier la Cameră, au fost sau respinse sau lăsate în carioanele Parlamentului.

Dar, ștearsă dela ordinea de zi a parlamentului, chestiunea cum zicea Presseuse, nu putea fi ștearsă din conștiința publică. Mișcată de elocvența poezilor ca Victor Hugo, a dramaturgilor ca Dumas-fiul, ia condamnă pe seductor. Juriul achită regulat infanticidul și avocatul, și în indulgența lui nu trebuie văzut un semn de slăbiciune ci un blam adus lășității celui ce se adăpostește sub nedreptatea legii. În numele dreptului femeii și al copilului s'a cerut mereu abrogarea acestei »tache boneuse de dur privilège aux vices de l'homme«. Se iau toate măsurile contra șantajului de care se tem oamenii înțelepți. Dela cazul de răpire, admiterea căutării paternității e întinsă la cazul de viol, de abuz de autoritate, de promisiune de căsătorie, de mărturisire a paternității, care poate rezulta dintr'o simplă scrisoare, din atitudinea pe care părintele a avut-o față de mamă sau copil. Nici o teamă contra căutării abusive: grele pedepse izbesc pe femeia care a pretins o paternitate falsă. Se dau toate garanțiile egoismului individual. Înainte de a veni înaintea tribunalului pretenția e examinată de o jurisdicție de primul grad care cercetează admisibilitatea acțiunii. Dar când îndoiala nu mai poate exista, responsabilul e lovit: vor fi câteva ușurințe tinerești izbite, dar în același timp vor fi vindecate multe nedreptăți, în urma cărora o treime din numărul noilor născuți parisiensi sint pe drumuri și n'au tată, pe când celibatarul al cărui panegiric îl face în Le Figaro d. Vandérem și pe care legea Lannelongue vrea să-l oblige să se căsătorească, este sărbătorit, căutat, admirat.

Paris, 11 Iulie 1910.

Anton Bărdescu.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 26 Iulie n. 1910.

Ne omoară cu dragostea. Guvernul unguresc ar vrea ca orice preț să ferească nenorocitul Bihor și-i oferă cincizeci de mii de volume de literatură iudeo-maghiară pentru înființarea de biblioteci rurale. A fost mare disolația însă când guvernul a primit rapoartele dela pretori, în cari i-se spunea că comunele nu doresc să aibă bibliotecile oferite, căci abia câte doi locuitori dintr'o comună știu scrie și ceti. Sântem siguri că cu totul altul ar fi fost rezultatul, dacă în schimbul culturai cu intenții păcătoase prin care guvernul ar vrea să siliască Bihorul li-s'ar fi oferit locuitorilor mijloace pentru îmbunătățirea traiului, fără care nu poate exista cultură, n'ar fi întimpinat refuzul brusc de care a avut parte. Poporul însă cu toată sărăcia lui a înțeles gândul ascuns de darul acesta și s'a ferit să-l primească, dând prin aceasta probă de cea mai frumoasă demnitate națională.

— Volnicii jandarmerești. Din Blaj ni-se scrie: Sâmbătă în 22 l. c, se plimbau seara după orele 10, 4 tineri universitari pe strada principală a Blajului. Când ajung conversând liniștiți înaintea casei profesorului Murășanu, li întâmpină doi jandarmi cu sudălmii și zbierete făcându-i oameni de nimica și poruncindu-le să se »care« acasă. Volnd tinerii să se legitimeze, jandarmii și-au îndreptat armele către ei, urlându-și din nou cu atâta putere »porunca«, încât ei, păzitorii ordinii au trezit întreagă strada. Intraceea și d-șoara Murășanu deschise fereastra și văzând situația în care ajunseră tinerii, și dimpreună cu ei fratele d-sale, colegul lor, care încă eșise la poartă, li învltă pe toți în lăuntru și tremurând de agitație le cântă la pian un »Deșteaptă-te Române«, răsunător până în depărtări, ca cei cari s'au trezit din somn la urletele sălbatice ale jandarmilor, să aibă cel puțin atâta satisfacție.

Duminecă, în 24 l. c, jandarmii și-au continuat

isprăvile. Profitând de împrejurarea, că Duminecă fetele și feciorii se adună la joc și la povești pe promenadă, — au confiscat peste 20 de brânci și frunze tricolore. Intrebat locotenentul de jandarmi că pe baza cărei legi ori ordin despoaie pe oameni de îmbrăcăminte lor, a răspuns cu sângeră rece că pe baza unor legi foarte vechi din 67 și 85. Iar la întrebarea că o fac într'adevăr pe baza unor legi atât de vechi, cum de nu s'au aplicat acestea până acum, dădu răspunsul că, cu atât mai vârtos le vor aplica de aci încolo! E de notat că chiar acum, când jandarmii, și-au reînceput activitatea binefăcătoare cu mal mare zel, se află în Blaj și un colonel de jandarmi, care întreagă ziua a petrecut o cu sublocotenentul, care a dat răspunsurile de mai sus.

În contra amânduror cazuri de abuz de putere va face d. Dr. Iuliu Maniu arătare la comanda din Cluj.

Goresp.

Din Dala română ni se scrie: În Dala română de lângă Sebeșul-săsesc, Dumineca trecută (24 Iulie n.) era să se țină 2 prelegeri populare în cadrele secției Sebeș a »Astei«. Totul era aranjat și anunțat de bună vreme. Când colo ne trezim că s'a dat ordin cu o zi înainte, să nu se permită nici unul străin (înțelege român cărturar mal ales) intrarea și petrecerea în comună fără permisiune dela pretură. Jandarmii, credincioșii noștri paznici, ne-au alungat din comună fără multă discuție.

De altfel dela alegerea de deputat din Vinț prefectul din Aiud și protopreforul din Vinț au asediat comuna aceasta ca și pe alte comune românești din acest cerc. Prin jandarmi opresc ori ce convenire și întâlnire chiar și a locuitorilor din comună. Nu se îngăduie nici să cercetezi pe cineva din comună, nici să ai afaceri în comună fără voia dată în scris a preturei.

Și tot păatul, pe care voesc să-l ispășesc în chipul acesta este că au votat cu Dr. Iuliu Maniu și nu și au dat voturile biruitorului ovreu guvernamental Maior, care are o mare proprietate în comună.

S'au făcut protestările convenite contra acestor scârboase proceduri volnice.

Martor.

— Pentru inundații din Bănat. Tinerii artiști, dnii Bănuț, Crișan și Mărcuș au trimis la adresa P. Sfinției Sale Episcopului Dr. Miron E. Cristea suma de 300 cor. 84 fil. venitul net al concertului dat în Lugoj, în folosul inundațiilor bănațeni. Fapta generoasă se laudă de sine.

— Post de medic. În cercul Tâlmaciului, comitatul Sibiuului, este vacant postul de medic cercual. Terminul de concurs expiră cu sfârșitul lui Iulie n. Aviz celor interesați.

— Școală particulară de fete în Arad. Aducem la cunoștința on. public, că Doamna Iudita Secula născ. Truța primește în școala sa particulară în Arad, eleve, cari au terminat clasele civile, pentru un curs complementar, la care aparține cusutul de haine și lîngerii, limbi și alte științe superioare. Adresa până la 1 August Sibiu, Wiesengasse Nr. 4.

— Pentru Birăuț. În numărul de azi al *Luptei* Birăuț ne face o amenințare grozavă: că va publica niște »documente« prin care va dovedi un lucru mare, precumcă noi l-am atacat și calomniat fără să cunoaștem istoricul conflictului său cu redacția *Luptei*. Apoi, mai întâi, noi am primit dela corespondentul nostru care l omcinstiit asigurarea prealabilă că Birăuț a făcut o nouă infamie. Cunoscând pe Birăuț, nu mai era greu să ghicim că încercătudinea este de partea lui iar faptele au confirmat bănuiala noastră deplin. Somăm însă pe Birăuț să publice documentele ce are pe de antregul. Atunci vom mai vorbi.

— Apel către oficiile parohiale gr-or. În urma recercării comitetului parohial din loc.

de rezultatul colectelor distri-
parohiale, venim din nou a ruga
apelurile pentru a colecta
mărlimoși pe seama nou
din Conop să binevolască a
sau fără rezultat. Apelăm însă
la creștinii cu dare de mână,
și i rugăm ca să ne tindă
prin obolul lor benevol, — fiind
bisericii abea la jumătate, iar
deja consumat. *Epitropla*
rom. din Conop.

nouă violare a guvernul
a mai pus o proptea la
pentru salvarea ideii de
său ordin, prin care detrage
pentru »Harta României și ță-
de Gr. Bejan.

și un călugăr. Una dintre ac-
favorite ale publicului spaniol
a mers zilele trecute însoțită de
Calea la biserica »Madonei« din
călugăr. Insa a oprit o să intre
ar fi îmbrăcată necuvilincioș, de
s'a permis să intre pentru că sus-
tr'o piesă anticlericală. Actrița a
biserica și a reclamat cazul pro-
a fost adus și în cameră și
s'a exprimat părerea de rău pen-
cate.

ria lui Zeppelin la Ischl.
din Berlin anunță că la Frie-
se fac mari pregătiri pentru
Zeppelin la Ischl care va avea
verei.

la Viena, cum se proiectase
a fost scoasă din program și
ca la Ischl, care e și mai
se va prezenta M. Sale cu
ri de opt zeci de ani.

ari despre arhiducele Johann
s'au făcut demersurile de lipsă
de mort a arhiducelui Johann,
put să curgă diferite versiuni de
și azi că trăește și e în Ame-
este o avere frumoasă. Nime însă
enta în labirintul acestor legende,
stice decât celelalte. Insuși ziarul
»Evening« din Paris publică un articol,
»Matine«, în care se scriu lucruri
după cât se spune, din isvor vred-

ce Johann e în Brazilia — zice nu-
și nu de mult a făcut o călătorie
Paris. Chiar anul acesta pe la Ince-
petrecea într'un oțel din Paris
baron Otto. La Paris arhiducele
va procese ale sale, ca să-și con-
cu care apoi a plecat la Londra
America de nord. Că de fapt »baron
cu arhiducele Johann, o pro-
cea avut la Londra cu contele de
tesorul Nedal care fusese și la cur-
și la recunoscut.

care a plecat arhiducele a fost și
pe când se începuse acțiunea
de mort pe arhiduce. Avocatul a
ducele nu e contra acestei acțiuni
ne și lui la socoteală, totodată a
azi unde petrece arhiducele.

ce catastrofă pe mare. Se
Tokio că vaporul Teciuemier
între Kobe și Dalny s'a cu-
trecută în apropierea coa-

stei coreane, îngropând cu sine cei 246 de
călători ce se aflau pe bord. Patruzeci din-
tre ei au fost salvați, ceilalți s'au înecat.
Pentru căutarea victimelor au fost trimise
mai multe vapoare de război.

— O nouă descoperire literară. Profeso-
rul de sanscrită, dr.-ul Heinrich Lüders, din Ber-
lin, membru de curând al Academiei de știință
în locul lui Richard Fischel, a făcut o desco-
perire însemnată. Intre manuscrisele ce dr.-ul Al-
bert le Coq a adus din Turfan (Asia centrală)
a dat peste o scenă din drama scrisă în limba
sanscrită și în dialecte indiene, cu 500 de ani
înainte de cele mai vechi drame ale lui Kal-
dasa.

Înțelege oricine rostul ce are descoperirea atât
pentru limba sanscrită cât și pentru istoria cul-
turei.

— La fondul Andrei Baron de Șaguna
pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, al Reu-
niunii meseriașilor sibieni, au intrat următoarele
sume: Nicolae Vlad Stezar fiul adoptiv al mult
regretatului membru onorar Constantin Stezar
(Jina) transpune legatul (primul legat făcut reu-
niunii) de 100 cor.; Lazar Hedu, sodal zidar, 20
bani; Gheorghe Zaharie, măestru pantofar (Ha-
țeg) 1 cor.; Dr. Nic. Bălan, prof. semin. 20 bani;
Paraschiva Morariu și d. soara Paraschiva Mohan
1 cor.; Dr. Onisifor Ghibu, inspector școlar ar-
chid. 20 bani; Ioan Bota, învățător (Cetea), 10
bani; diferența colectei pentru cununa depusă pe
cosciugul mult regretatului Dem. Cunțanu (Să-
liște) fost membru onorar cor. 355 și Vic. Tor-
dășianu, prezident 10 bani.

— Noul proprietar al oțelului »Crucea-
albă. Zilele aceste »Crucea albă« unul dintre prin-
cipalele oțele din Arad care era proprietatea d. nei
Ortutay, a fost cumpărat de »Banca agricolă Arad-
Cenad«. Noul proprietar va preface cu totul lo-
calul, ridicându-l la trei etaje, de asemenea cafe-
neaua va fi mărită și aranjată după toate cerin-
țele moderne. Dinspre strada Francisc Déak se
va face o splendidă sală pentru festivale, iar nu-
mărul camerilor va fi urcat la o sută. Tot se va
reforma, numai arăndașul va rămânea tot cel vechi.

— Atentatul contra lui Maura. Atentatul să-
vârșit zilele trecute contra fostului ministru pre-
ședinte Maura, l-a servit foarte mult politicește,
căci toate zările reacționare îi aduc elogii și în
curând va fi pe deplin sănătos, căci rănilile se vin-
decă repede. Atentatorul zace sub pază mare în
celula rece și întunecoasă unde fiecare zi l-se ia
interogatorului. S'a dovedit, deși nu cu siguranță că
atentatorul nu face parte din nici o societate reac-
ționară, ci a săvârșit faptul la îndemn spontan.

— Greva la trenurile din Canada. Imple-
gații căilor ferate cari s'au pus în grevă, după-
cum se telegrafează din Southbend, au încercat
în mai multe rânduri să strice linia și să scoată
locomotivele de pe șine ca să împiedece comu-
nicația pasagerilor. Direcțiunea societății a cerut
telegrafic armată pentru a putea preveni eventua-
lele turburări, guvernul însă a refuzat trimțterea
trupelor și-a dat ordin autorităților locale pentru
a lua în apărare instalațiile căilor ferate.

— Moartea tragică a unui student român.
Joi la orele 2 d. s. a avut loc în Hațeg înmor-
mântarea studentului în drept Pius Ianza, fiul
primpretorelui român din Petroșeni. Ceremonia
religioasă a fost oficiată de vicarul Dr. Radu,
asistat de o numeroasă suită de proști.
Era o jale mare și o durere fără seamăn. Des-
pre tragica lui moarte se spune, că era un stu-
dent sărguincios și s'a jerfrit prea mult. Noptile
nedormite, oboseala prea mare l-au zdruncinat
puterile. Astfel din prea sburdănic a devenit
deodată melancolic, iar dela un timp a început
să fie și nervos.
Părinții neliniștiți de dispoziția fiului lor, au
decis să-l supună unui examen medical. Dim-

preună cu tatăl său a mers zilele trecute la Si-
biu. Au închiriat o odăie în catul al doilea la
otelul »Impăratul Romanilor«.

Plus din zi în zi devenia din ce în ce mai
neliniștit. Luni d. a. în decursul unei conversații
cu tatăl său — la masă, dintr'odată a răcnit pu-
ternic și a început să sară prin odăie, când spre
tatăl său, când spre fereastră. Sărmanul *inebu-
nise*.

Tatăl văzând ce are să se întâmple, îngrozit
peste măsură a început să strige după ajutor.
Înzădar au fost toate. N'a venit nimeni. Tân-
rul s'a repezit la tatăl său cu o putere întrelită
a apucat puternic grumazul tatălului său și l-a iz-
bit în genunchi ținându-l apăsăt.

Tatăl s'a zbatut să scape în speranța, că o
să i succedă să-l îmbrățișeze bine pentru a-l
mântul de catastrofă, care s'a putut încunjura.

A sărit din nou cu putere pe fereastră și și-a
dat un mare avânt în stradă. Tatălui i a succes
să prindă un picior al feciorului său, dar nu l-a
mai putut trage îndărăt, căci se sbătea în jos cu
putere mare. Nenorocitul părinte desperase strig-
gând după ajutor, dar ajutorul nu se ivia de ni-
căiri. Și slăbise de tot puterile, nu l mai putea
nici ține, nici să l tragă încărăt.

În cel din urmă moment, când o întorsătură
a piciorului a adeverit, că tinerul ar vol să se
tragă îndărăt pe fereastră, dar înzădar a fost, în
dureroasa clipă — cea din urmă încercare a lui.
Ar mai fi voit să mai trăiască! Tatălul l-au pier-
rit toate puterile, cu toată dragostea lui de pă-
rinte, în sfârșit nu l a mai putut ajuta.

L a scăput dela o înălțime de 17 metri în mij-
locul trotuarului. Și-a rupt artera principală dela
grumaz, scurgându-se tot sângele.

O sbatere ușoară din mână — în semn de
veșnic adio celor preaiubiți, a fost cel din urmă
semn de viață.

Sfârșitul tragic al frumoasei vieți a tinerului
a mahnit adânc pe toți, cari l-au cunoscut. Fie-
țărina ușoară și somnul dulce și lin. *Ach. P.*

— Catastrofa unui vapor. Sâmbătă noaptea
s'au ciocnit două vapoare pe riul Havel, (un
afluent al Elbei) Siegesfürst și Babelsberg. Cel
din urmă, pe care se aflau membrii unei socie-
tăți de gimnastică, s'a cufundat cinci minute
după ciocnire. Mateleții celui alt vapor au scăpat
toți pasagerii de pe vaporul cufundat. Catastrofa
s'a întâmplat din cauza pilotului ce sta la cîrmă,
care contra ordinului, deși vaporul lui era
cu mult mai mic, a încercat să încunjure vaporul
Siegesfürst.

— Hoți șireți. Clienții marilor case de joc
din strălănătate au rămas de multe ori mirați în
fața sumelor enorme de bani cari sânt incredin-
țați crupierilor atât de rău plătiți. Nimeni nu și-a
dat însă seamă supt ce controlă severă stau
aceștia și cu toată controla se întâmplă furturi
însemnate la mesele de joc. Au fost prinși mai
mulți crupieri cari acolo aveau câte un buzunar în
cravată și ascundeau aurul furat. Crupierii fran-
cezi sânt însă mai șireți, Inghit frumușel napo-
leondorii și în gît au o mașină, care i prinde
unul câte unul.

x Când cumpărați ochelari, a dresați-vă la ma-
gazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc,
ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație me-
dicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pen-
tru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de ar-
ticole optice Seelenfreund Sándorné, din Kluj-Kolozs-
vár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, bin-
ocle, ochiane, barometre de prima calitate. Reparaturile
se fac cu pricepere și grabnic.

? : Dentist român în Arad. :
VIRGIL MUNTEAN ?
:: Szabadság-tér No. 3. ::

Trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Réti**
fabricanți de mobile în Marosvásárhely,
arnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și constă din:
2 dulapuri, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane.**
Tot aceeași cu toalete în 3 părți **400 coroane.**
în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a Ardealului.
dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mostre și servim cu prospecte și cu deseme. - Să fim atenți la firmă.

Mulțumită publică.

Cu adânc sentiment de recunoștință aduc mulțumită tuturor acelor, cari din incidentul dureros a trecerii din viață a neuitatului meu soț *Dr. Vasile Fodor*, au avut bunăvoința de a veni întru mângâierea familiei mele adânc îndurerate. Îndeosebi exprim adevărata mea mulțumită domnilor preoți Petru Simu din Câmpeni, Romul Marcu din Bistra, Butnariu din Roșia, Iuliu Suciu din Abrud și Laurențiu Nicoară din Bistra; precum și domnilor diaconi Corneliu Baș și Longin Corcheș, cari au binevoit a da scumpul nostru repositat un timul onor, celebrând, la înmormântare, precum și corului bisericii gr. cat. din Roșia, care a executat cântările funebrele și corpului meseriașilor români din Abrud și Abrudsaț, cari au luat parte în corpore la înmormântare.

Sinceră mulțumită aduc mai departe d-lor Dr. Candin David adv. și Ioan Simu preot în Abrud pentru frumoasele vorbiri ce le au rostit la mormânt.

Abrud 20/VII 1910.

Văd. *Antoanetta Fodor.*

Cronica socială și artistică.

Rugă la Timișoara. Comitetul parohial al comunei bisericesti greco-ort. române din Timișoara-Fabric invită la rugă (petrecere cu dan) împreună cu concert, (la sărbătoarea hramului s. biserici s. Ilie), care va avea loc Marți la 20 Iulie (2 August) 1910. Inceputul Rugii la 5 oare p. m. în curtea s. biserici. Inceputul concertului la 8 ore seara.

Petrecere în Turda. Catastrofa din Bănat care a mișcat sufletul tuturor românilor de bine a indemnă și Reuniunea femeilor române din Turda, să aranjeze o petrecere de vară în favorul nenorociților din comitatul Caraș Severin.

Petrecerea, grație zelului prezidentei Maria Viăduțiu și a celorlalte doamne din comitet, a succedat foarte bine. Duminică în 24 Iulie st. n. sala otelului »E. Isabela« din Turda, a fost fixată de lumea aleasă. Tot ce are Turda și jurul Turzii mai frumos și mai ales -- a grăbit la această petrecere. Am observat chiar și o mulțime de străini, veniți din depărtări mari.

Petrecerile aranjate de Reuniunea femeilor române din Turda -- sânt totdeauna foarte succese. Petrecerea de acum încă o pot numi petrecere de elită -- la care numai modestia femeilor române din Turda i-a dat numele de petrecere de vară.

Am constatat însă de astădată faptul trist că femeile noastre de aici nu se însuflețesc pentru frumosul nostru costum național. Nici o doamnă și nici o domnișoară din Turda și jur nu a îmbrăcat acest pitoresc costum, -- afară de dna Valeria Sabo din Lupșa și domnișoarele Irina Nistor din Blaj și M. Cosma din Feurd.

Am dori mult să aranjeze Reuniunea femeilor române o petrecere exclusiv în costume naționale.

Petrecerea de-acuma a fost de altminteri foarte reușită. Animația a fost la culme și în zorii nimeni nu se gândia să meargă acasă.

Cadrilul și Romana au fost jucate în patru coloane.

Dintre familiile cari au participat la această petrecere mi-am însemnat familia Iuliu C. Viăduțiu, director de bancă, Ioan Mesaroșiu, avocat, Alexandru Fărcășan, jude de tribunal, Dr. Valer Moldovan, avocat, Dr. George Ciuta, secretar financiar, Iosif Costin, protopop gr. cat., Nicolau Rațiu, v. protopop, familiile Coltor Petricăș, Sân-

dean, Bologa, Určan, Marș și un mare număr de tineri.

Dintre străini mi-am însemnat pe dna și d. căpitan N. Fodoreanu din Giurgiu (România), Dr. Ioan Sâmpăleanu, profesor, Blaj, Aurel R. Gajia, profesor, Blaj, protopopul Bucur din Judol (cu familia), protopopul Cosma din Feurd (cu familia), L. Mesaroșiu, farmacist, Hususeu apoi familiile preoților Luca (Mischiu), Tăncaș (Ciurila), Stanescu (Brind), Marcu, (Beiu), Poruțu (Ceanul deșert), Moldovan, (Comișing) și a.

În pauză a vorbit în locul secretarului Reuniunii femeilor române (care e în doliu) dl Dr. Valer Mo'dovan, aducând elogiul înființătoarei reuniunii ilustrei d-ne Emilia dr. Rațiu, soția fostului președinte al partidului nostru național Dr. Ioan Rațiu. Dintre oaspeți a vorbit profesorul Dr. Ioan Sâmpălean din Blaj.

Excursiunea la Cheia-Turzii, plănuită pe a doua zi, din cauza timpului nefavorabil nu s'a putut ținea. Gr.

ECONOMIE.

Românii la Hamburg și în Danemarca. La al VIII-a congres al Alianței Cooperative internaționale, ce va avea loc la Hamburg, în Germania, în zilele de 23-25 August a. c., vor lua parte și românii.

În afară de delegații ministerului comerțului și ai casei centrale, a băncilor populare din România, un grup de cooperatori vor asista la congresul din Hamburg, iar de acolo vor merge să viziteze principalele organizații din mișcarea cooperativă-agricolă din Danemarca.

Până acuma din Ardeal s'au înscris 10. Românii din Bucovina, Ardeal și din regat se vor prezenta ca un singur grup, condus de d-nii: Constantin Popp din Sibiu, profesor G. Tofan din Cernăuț, I. Răducanu din București.

Costul călătoriei, care va dura aproape trei săptămâni, este de minimum 400 mărci germane (500 lei).

Înscrierea se poate face până la 1 August st. n. Amănunțele se pot căpăta:

1. În Transilvania la d. C. Popp, redactorul »Revistei Economice«, Sibiu Banca Albina.
2. În Bucovina la d. prof. G. Tofan. La Centrala însoțitorilor economice române din Cernăuți.
3. În România la d. I. Răducanu, Str. Câmpianeanu 10, București.

În această excursiune se vor căpăta multe învățăminte pentru întocmirea mișcării cooperative din viața economică a românilor.

Grupul de excursioniști va fi pretutindeni primit foarte bine atât la Hamburg, cât și în Danemarca.

Alianța Cooperativă Internațională înștiințată de venirea grupului român, a luat toate măsurile necesare spre a ne înlesni călătoria și vizitarea, iar în Copenhaga d. Zamfels, profesor de limba română la Universitatea de acolo, va fi călăuză excursioniștilor români în Danemarca.

Piața grânelor din Aradul-Non

S'a vândut azi		5 Iulie 1910.	
grâu 200 mm.	8.50—	9.—	
orz mm.	5.30—	—	
ovăz mm.	6.30—	—	
secară mm.	6.50—	—	
păpușol 200 mm.	5.30—	5.40	

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.
Budapesta, 5 Iulie 1910.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:

Orlu nou	
De Tisa — — — — —	21 K. 50
Din comitatul Albei — —	20 * 70

De Pesta — — — — —	20
Bănățanesc — — — — —	20
De Bacica — — — — —	20
Secară de calitate I. — —	14
Orzul de untreg, calitate I.	12
Ovăz de calitate I. — — —	14
Orzcuruz — — — — —	11

BIBLIOGRAFII.

Ni-s'a trimis la redacție: »Discursuri (1859-1888) 1520 de pag. Atelierele grafice. Prețul 4 lei.

B. Boerescu care a jucat un rol atât de important în viața țării românești, prin discursurile sale trece în revistă toate evenimentele s'au perindat dela 1859 până la 1853, cetează din viață.

Scoborătorii lui B. Boerescu au făcut un serviciu țării publicându-i discursurile în volumul vieții această figură interesantă a revoluției noastre naționale.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare Dr. Onisifor Ghibu Der moderne Ueber die Jurisprachigkeit in der Volkswirtschaft 2 coroane plus 10 fileri porto.

Pr. D. Vonlga. Mizerie, boală, crimă, nerare sau Alcoolismul și urmările lui. De vedere economic, igienic, moral și social. Conferință pentru combaterea alcoolismului.

La librăria »Tribunei« se află de vânzare Bolcaș Lucian, Năvăliri barbare. Numele C. Tutoveanu. Albastru. Ioan Adam Aripă tăiate N. Iorga Istoria literaturii românești N. Iorga N. Iorga: Les dernieres elections en Roumanie et les Roumains. (Iulie 1910) 20 fil.

Poșta Redacției.

Nicu Vișteanu, Sibiu. Cnismul obrărilor ce ne trimiteți face cinste poștelor și țării-l'a zugrăvit corespondentul nostru și vă firmă întru toate. Felicităm pe stăpânii ei ales astfel de slugi.

G. Plavu (Măderat). Adresează-te dlui Beloiu, Brăila (Str. Regală 43).

Redactor responsabil: Iuliu Glușă
»Tribuna« Institut tipografic, Nichita

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficianși mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János

Telefon nr. 376.

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu
6 buc. fotografii matte format cabinet
6 buc. fotografii matte format vizit.
Fotografii executate splendid pe pânză
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit

Mulțămită publică.

1910 »Reuniunea română de cântărire a aranjat o serată muzicală-teatrală ocaziune au intrat următoarele susținatori:

5 Cor.; I. Gheție și Dr. I. Garda 40 fl.; Dna Dr. Hanganuțiu 3 Cor. Șolropa și G. Născuțiu câte 1 Cor. Moldovan 1 Cor 60 fil.; M. Someșan, I. Bochiș și Dr. Radeș câte 1 Cor. Oct. Pavelea și A. Precup câte 1 C. Origorescu, Stoica și Dr. A. Juga câte 1 Cor. Gellner, M. Tomuța, C. Mihailășiu, Ș. Ș. și A. Hangea câte 80 fil.; Dr. V. Ș. I. Marginean, Dșoara Greavu, T. Bojor, Bozezan, I. Majorean. G. Vidișor, A. Mureșan, Dșoara L. Kirtsch, Dna Greavu, s. Zinveliu. E. Mera, A. Balint, Dr. I. Runcan, I. Baciu și câte 40 fil.; E. Domide, P. Șulutiu, și Fam. Triff câte 20 fileri.

»voit a contribui fără a participa D-na Schmidt 1 C. 60 fil. și fam. Dr. Nic. Cor. 20 fil.; iar prin postă am primit de filantrop român Vasile Stroiescu, 20 Coroane.

și pe aceasta cale prea generoșii precum și toți participanții și sprijinitorii mai călduroase mulțămite.

numele comitetului »Reunirii«
Ioan Marginean,
casarul »Reunirii de cântări«.

MEGYERI IMRE

positor de haine, curățitor chimer, broderie, și institut pentru calitativ rufelor cu aburi, în **BA IULIA Gyulafehérvár.** **ecchenyl-u.** (lingă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri moderate. Curățire și clopsire chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără destace, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Concurs.

»Reuniunea institutului de credit și economic »VITORUL« societate pe acții în interesul publică prin aceasta concurs ocuparea postului de contabil.

»Interesantii se cere:

»dovedescă cu atestat că au absolvit școala superioară de comerț cu maturitate și

»posedă pe lângă limba maternă și limba maghiară în scris și vorbire.

»1200 cor. anual și tantiema sta-

»au să se înainteze până cel mult 1 august 1910.

»va trebui ocupat imediat după

»interesantii cu praxă vor fi preferiți.

»un an de probă urmează defini-

»la 12 Iulie 1910.

Directiunea.

scrietor cu praxă bună
și cu mașina își caută aplicare
ancelarie advocațională adresa să știe
»mostră ziarului »Tribuna« în Arad.

Krämer Károly
strungar
Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de articli pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Comandele din provincie se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

Obiectectele admirabile.

PÁLSÁNDOR
timplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școle, biserici, locuințe, biurouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

Prima fabrică de cumpene și greutăți din Brașov

PAUL WIDMANN
Brașov-Brassó,
Korház-u. 62.

Recomandă tot-felul de: cumpene și cântare, balanse-zecimale, centimale și cumpene-pod, precum și greutăți cu prețurile cele mai moderate. - Serviciu conștiințios.

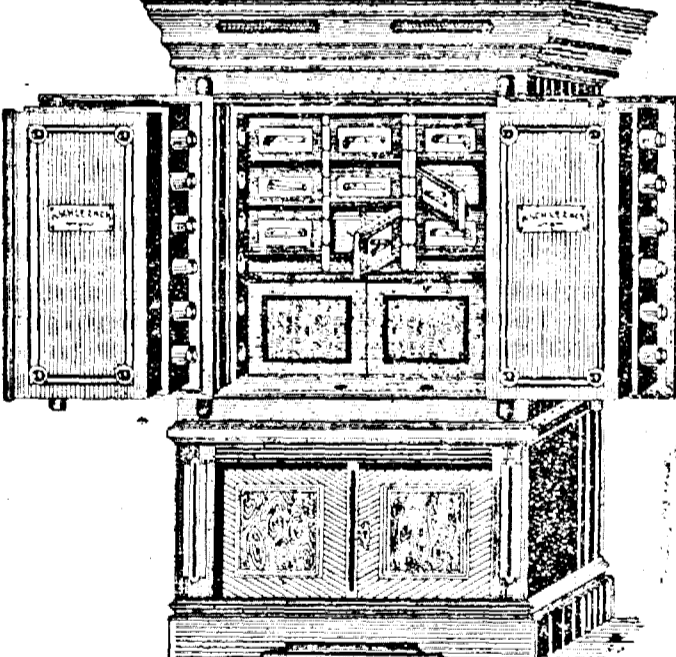
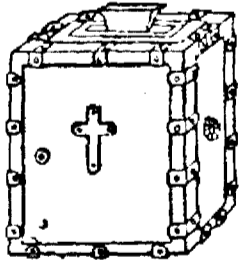
Se primesc reparări și antenticări din nou.

A. SCHLEZACK fabrică de casse pentru bani și tresoare în Sibiu-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scyolith și asbest incombustibile, recunoscute de cele mai bune. Scutare și casse panțerate sigur din antogen și thermit, camere panțerate, casse pentru acte, casete, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.

Referindu-vă la ziarul nostru vi-se trimite prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialul cel mai bun.

Telefon No 316. **Reiber István** antreprisă de betonare și pavare reprezentantul societății de asfaltare ung. pe acții în Timișoara, Gyárváros, Uri-utca No. 32. — Telefon No 316.

Primește lucrări de betonaj, pavări și tincui, pietrării, canalizări, și asfaltări. — Se vinde ciment de Portland și românesc prima calitate cu prețuri reduse și în orice cvant, la comande cu vagonul se transportă în condiții de plată foarte favorabile. La lucrări comunale și de biserici cele mai mari favoruri. — Prospecte de prețuri la dorință gratuit. Toate comandele să se adreseze la firma de mai sus.

Fond. in a. 1860.

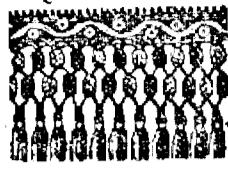
NÄDER J.

mäiestru

ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente cuțite de buzunar cu tăiș englez și Solingen, cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a. cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cârnățari, de junghiat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, pre-um și articlii mănutorii. — Recvizite de masă din Alpaca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de bransa aceasta precum și ascuțire, le execut în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă prețurile cele mai moderate. —

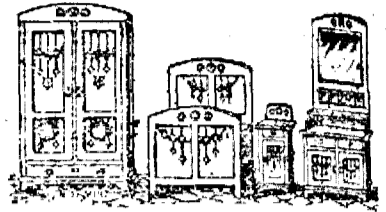
NAGYIVÁN ANTAL găitănar
SEGHEĐIN—SZEGED, Zrínyi-utca 2.

atrag atențiunea asupra:

impletturilor, ciucurilor și decortțiilor pentru mobile și prapori, de asemenea ori-ce ciucuri, decorații, masturi și găl tane pentru uniforme de gală în cea mai splendidă execuție. —

Vănzătorilor li se dă rabat. Informațiuni prin scrisori la cerere se dau îndată. Comandele din provincie se execută repede și pr.

Am onoarea să aduc la cunoștiința p. t. public că mi-am asortat atelierul conform cerințor moderne și sunt în plăcuta poziție ca să pot susține concurența cu ori-ce fabrică din capitală, îndeosebi

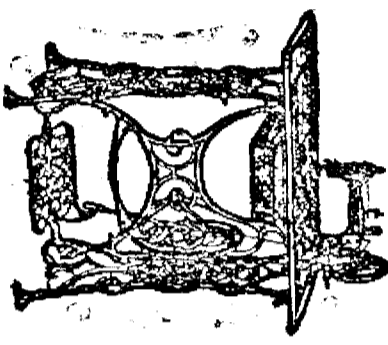
Schuster Ferencmăsar pentru zidiri și mobile
Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u.

Execută după planuri proprii sau stră

mobile

pentru dormitoare, prânzitoare și loane precum și aranjamente pentru cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

Gramofone și Patefoane veritabile, precum și de cele fără diapazon. — Telefon nr. 459. — Preț curent gratuit. —

Are magazin de mașini de cusut P.F.A.F.P. de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,
atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVÁR, strada Merzli 4.

ANUNȚ.

Aduc la cunoștiința onoratului public că am cumpărat și nrmez conducerea

prăvăliei de coloniale Koffmann

aranjată de nou și prefăcută din colțul străzii Forray și piața Tököly. Aducând aceasta la binevoitoarea cunoștiință a publicului, trebuie să-i atrag atenția că pe baza cunoștiințelor de zece ani petrecut în magazinul lui Guttman S. sunt în plăcuta poziție ca se servesc cele mai bune articole pe lângă prețuri ieftine și serviciu culant, câștigând prin aceasta mulțumirea clientelei.

Așteptând binevoitorul apr jin semrez cu stință:

Stein Mór,
negustor de coloniale.

ROTH JÓZSEF

mäestru de sculptură în piatră,

— Segesvár, Sellergasse —

Recomand on p. t. public depozitul meu bogat și bine asortat de

Monumente de morminte,

din diferită marmoră granit, syenit, labrador și piatră tare de arină, etc. cu prețurile cele mai moderate.

Mai departe mă recomand pentru executarea a tot felul de lucruri de zidărie, ce cad în bransa mea. Schițe și prelmare de spăse stau fr. la dispoziție.

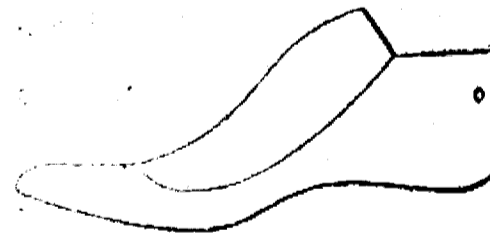
Prima fabrică de calapoade și calupe

— (Első kolozsvári kaptafa és sámfagyár) —

:- Cluj-Kolozsvár, Kis Szamos-u. Nr. 5. :-

Recomandă **calapoade** și **calupe** foarte bune, pregătite din lemn excelent uscat, pe care se pune un pond deosebit. —

Comandele din :: provință se execută pe lângă rambursă prompt și cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu excelent.

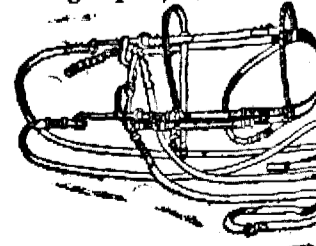
Orendt G. & Fejeri W. curelari, senari și negustori de geamantane

Sibiu — Nagyszeben, Heltauergasse 45

Se recomandă pentru pregătirea lucrărilor de trăsura șele și călărie deasemenea geamantane și genți.

Avem în depozit tot felul de articoli pentru voiașumăt, sporturi și excursii, pe lângă prețuri convenabile.

Recomandăm pe urmă cei mai buni jamperi de piele, fabricație proprie, pentru civili și militari, cari atau strâns lipite de picior, deasemenea curele pentru mașini. Prospect de prețuri se trimite gratis și franco referindu-vă la ziarul nostru.

Atelierul de fotografiat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

* * *

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă și nu confundați, Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri.

Primul Institut sudungar de auritură artistică

a lui **E. I. SPANG**

sculptor și auritor

TEMESVÁR - Erzsébetváros

strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur în București, și cu alte medalii de argint la diferite expozițiuni.

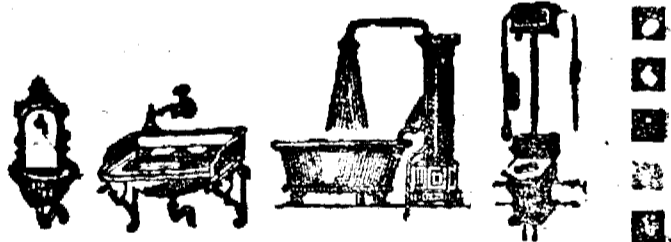
Face cu prețuri moderate:

— **iconostasuri, altare** —
— **amvoane, jertfelnicuri,** —

primește renovarea și aurirea iconostaselor vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și a tot felul de lucrări în — — — — — bransa aceasta. — — — — —

BERNACSIK JOZSEF căldărar și specialist pentru apaducte

Oradea mare - Nagyvárad, Kert-u. 7.

Primește orice lucrări și reparaturi din acest ram, atât hărăgărie cât și apaducte. Recomandă atenții publicului și arhitecților, noua sa invenție brevetată și scutită contra înghețului, pentru spălarea latrinelor; invenția superioară celor asemănătoare, cari se află în circulație, pentru mecanismul ușor și aplicabil ori-unde. Am fost aplicat 10 ani ca primul monter la apaductul orașenesc din Oradea mare.

Telefon Nr. 991.

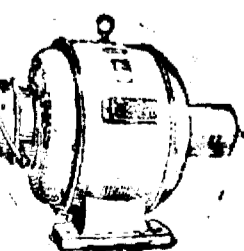
Telefon Nr. 991.

mai ieftină sursă pentru cumpărarea de motoare electro-dinamice e fabrica electrotehnică —

HINTERSEER és BARTH

Timișoara-Józsefváros, Rozsa utca Nr. 47.

avantagiile fabricațiilor noastre. Efect mare, buciom cu giulele, neînsemnată consumație de curent. —

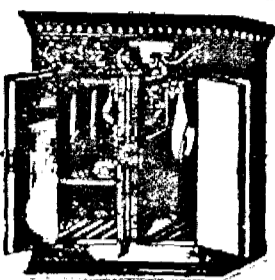

Primim repararea specială a motoarelor electrice și mașinilor dinamice de orice fabricație. Micilor industriași li ferăm garnituri întregi de mașini pe lângă avantajoase condiții de plată. Prospect și prețuri curente, referindu-vă la ziarul acesta se trimit gratis și franco.

Dulapuri de gheață

— sunt indispensabile pentru orice casă! —

Dacă vrei să cumperi un dulap de gheață bun, trainic și ieftin, atunci comandă invenția proprie de dulapuri a lui **Moskovitz** a căror părți constitutive se pot desface ușor și curăți, făcând în

gheață o economie de 5% la sută. — Prețuri foarte moderate. Prospecte de prețuri ilustrate trimite gratis și franco:

□ **Moskovitz S.** □

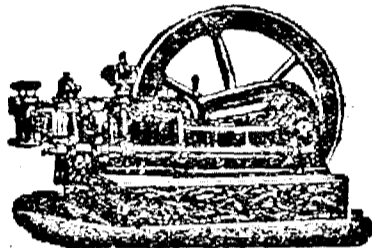
fabricant de dulapuri de gheață în Budapesta, VIII, Rökk Szilárd-u. 10.

DEBRECENI LAJOS

reparator de mașini

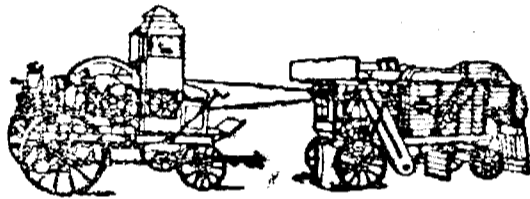
Oradea-mare-Nagyvárad, Kolozsvári-ut 29/43

Primește repararea tehnică a orice soi de mașini economice, motoare mănate cu aburi, gaz, petrol, benzin, olei brut, motoare absorbitoare de gaz, precum și aranjamentul de

mașini cu prețuri ieftine și pe lângă condițiuni de plată favorabile.

Atelier pentru reparaturi de I u rang.

STEIN MIKLÓS

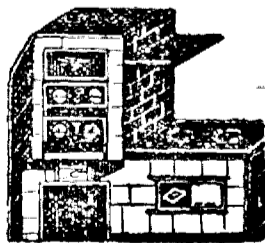
fabrică de tăiat pile

Oradea-mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca scări, coridoare, cerdacuri, grilaje, căminuri, porți, ferării pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor vertheimiane etc.

aranjament pentru — — — — — rie de metel aranjamente pentru biserică în execuție splendidă.

Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

Prima atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

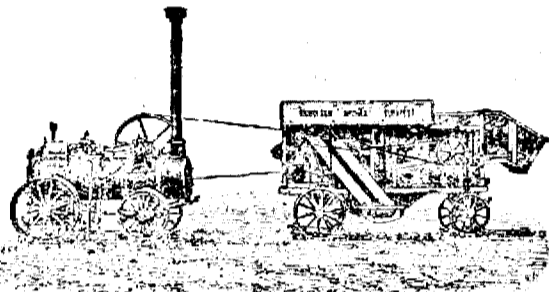
GERSTENBREIN TAMAS és TÁRSA sculptor și măiestru pietrar.
Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.
Cămară Centrală:
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva, Nagyvárad.

Anunțăm on. clien-
telă că avem încă **3 mașini de treierat**
cu putere de 8 cai și **2 mașini cu putere de 4 cai.**

pentru încălzit
cu pac, lemne,
sau cărbuni, pe
cari le putem
imediat pune
la dispoziția
celor cari au
lipsă de ele.
Garanție.

Condițiuni avan-
tagioase de plată.

Frații Burza, Arad, Boros
Béni-tér 1. :

SENZATIE!

Marele magazin de mo

aranjat după modelul orașelor mondiale
a lui

Püspöky Mikló

Kolozsvár, Mátyás király-tér
(In propria casă, edificată pentru acest scop).

== Secții deosebite. ==

Modă bărbătească | Modă pentru ca

Modă pentru femei | Trusouri

Rufărie, Pânze, Albitu

Pentru atelierul meu de împletit ciorapi, primesc orice com

„VICTORIA” INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII

SOCIETATE PE ACȚII Fondată la anul 1887.

Centrala în Arad, calea Archiducelui Iosif No. 2. (vis-à-vis de primărie) casa proprie.

Filiala în Chișineu (Kisjenő) casa proprie.

Capital societar . . . . . 1.200,000— Cor.

Fond de rezervă . . . . . 1.100,000— Cor.

Depuneri spre fructificare 10.000,000— Cor.

Circulațiunea anuală . . . 250.000,000— Cor.

Primește depuneri spre fructificare, desp e cari
eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere
și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni
de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar
pentru depunerile elocote pe timp mai
lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei
depuse: plătește deponenților 4½% și 5%
interese fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de
interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la zece mii de coroane, după
starea casei, să plătesc și fără de abdicere.

Escontează cambii și acordează credite
cambiaie cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de
închiriat și pe proprietăți de pământ.